

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหายและค่าทดแทน และค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2544 เพื่อให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 มาตรา 245 และมาตรา 246 ซึ่งได้บัญญัติรับรองสิทธิในการได้รับความช่วยเหลือจากรัฐของบุคคลซึ่งได้รับความเสียหายอันเนื่องจากการกระทำความผิดทางอาญาของบุคคลอื่น โดยตนเองมิได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดนั้น และไม่มีโอกาสได้รับการบรรเทาความเสียหายที่เกิดขึ้นหรือได้รับผลแห่งความเสียหายนั้น โดยทางอื่นใด และเพื่อเป็นการรับรองสิทธิในการที่จะได้รับค่าทดแทนในกรณีของบุคคลซึ่งตกเป็นจำเลยในคดีอาญาและถูกคุมขังระหว่างพิจารณาคดีซึ่งหากปรากฏตามคำพิพากษาอันถึงที่สุดนั้น โดยข้อเท็จจริงฟังได้เป็นที่ยุติว่า จำเลยมิได้เป็นผู้กระทำความผิดหรือการกระทำของจำเลยไม่เป็นความผิด จึงเป็นที่มาของพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหายและค่าทดแทน และค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2544¹ ซึ่งรัฐตระหนักดีว่าความผิดพลาดของกระบวนการยุติธรรมมีโอกาสเกิดขึ้นได้เสมอ แม้ว่าทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการพิจารณาจะได้ใช้ความระมัดระวังแล้วก็ตาม กฎหมายจึงเปิดโอกาสให้ผู้บริสุทธิ์หรือไม่ได้รับความเป็นธรรมในการพิจารณาคดีร้องขอให้หรือฟื้นคดีขึ้นพิจารณาใหม่ได้²

---

¹ สมชาย หอมลออ. (2556). *สิทธิของประชาชนผู้บริสุทธิ์*. สืบค้น 15 มกราคม 2556, จาก www.lawonline.co.th

² พระราชบัญญัติรื้อฟื้นคดีอาญาขึ้นพิจารณาใหม่ พ.ศ. 2526 มาตรา 5 คดีใดที่คำพิพากษาถึงที่สุดให้บุคคลใดต้องรับโทษในคดีอาญานั้นแล้ว อาจมีการร้องขอให้รื้อฟื้นคดีขึ้นพิจารณาพิพากษาใหม่ได้เมื่อปรากฏว่า

(1) พยานบุคคลซึ่งศาลได้อาศัยเป็นหลักในการพิพากษาคดีอันถึงที่สุดนั้น ได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดในภายหลังแสดงว่าคำเบิกความพยานนั้นเป็นเท็จ หรือไม่ถูกต้องตรงกับความจริง

(2) พยานหลักฐานอื่นนอกจากพยานบุคคลตาม (1) ซึ่งศาลได้อาศัยเป็นหลักในการพิจารณาพิพากษาคดีอันถึงที่สุดนั้น ได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดในภายหลังแสดงว่าเป็นพยานหลักฐานปลอมหรือเป็นเท็จ หรือไม่ถูกต้องตรงกับความจริงหรือ

(3) มีพยานหลักฐานใหม่อันชัดเจนและสำคัญแก่คดีซึ่งถ้าได้นำมาสืบในคดีอันถึงที่สุดนั้น จะแสดงว่าบุคคลต้องรับโทษอาญาโดยคำพิพากษาถึงที่สุดนั้นไม่ได้กระทำความผิด

พระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหายและค่าทดแทน และค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2544 มีผลบังคับใช้เป็นกฎหมายตั้งแต่วันที่ 13 พฤศจิกายน 2544 โดยมีสำนักงานช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญา กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพกระทรวงยุติธรรม เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงในการบังคับใช้กฎหมาย และมีคณะกรรมการที่พิจารณาค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา ซึ่งประกอบด้วย ปลัดกระทรวงยุติธรรมเป็นประธานกรรมการ ผู้แทนจากสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ผู้แทนสำนักงานศาลยุติธรรม ผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุด ผู้แทนกระทรวงการคลัง ผู้แทนกรมการปกครอง ผู้แทนกรมคุมประพฤติ ผู้แทนกรมพระธรรมนูญ ผู้แทนกรมราชทัณฑ์ ผู้แทนกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน ผู้แทนสหภาพนายความ และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้ง โดยคำแนะนำของรัฐมนตรีอีกห้าคนเป็นกรรมการ มีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาอนุมัติค่าตอบแทน ค่าทดแทน หรือค่าใช้จ่ายตามพระราชบัญญัตินี้³ ทำให้คณะกรรมการมีจำนวนองค์ประชุม 16 คน การพิจารณาแต่ละวาระจึงเป็นการยุ่งยาก แม้จะกำหนดให้มีการจัดประชุมอย่างน้อยเดือนละครั้งก็ตาม

จากการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการในการพิจารณา การจ่ายค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายในคดีอาญา คณะกรรมการพิจารณาค่าตอบแทนผู้เสียหายและค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา และสำนักงานช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญามาเป็นระยะเวลาหนึ่ง ทำให้ทราบว่า การบังคับใช้กฎหมายยังขาดความคล่องตัว มีปัญหาอุปสรรคข้อขัดข้องหลายประการ ทำให้การช่วยเหลือคุ้มครองผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญาที่ยื่นคำขอรับค่าตอบแทน ค่าทดแทน และค่าใช้จ่าย ในการดำเนินคดีปกครอง เนื่องจากองค์ประกอบหลายประการ อาทิ องค์ประกอบเกี่ยวกับหลักการ ที่มาและเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติ และทำให้ผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญาไม่ได้รับความคุ้มครองอย่างเหมาะสม และเท่าเทียมกัน⁴

แต่ปัญหาหลักที่จะทำการหยิบยกขึ้นมาศึกษาคือประเด็นเกี่ยวกับจำเลย ที่ใช้สิทธิร้องขอรับค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายในคดีอาญา แต่ไม่ได้รับการเยียวยา อันเนื่องมาจากการตีความของคณะกรรมการพิจารณาตีความกฎหมายตามพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทน

³ พระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหายและค่าทดแทน และค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2544, มาตรา 7.

⁴ จาก การคุ้มครองสิทธิมนุษยชนในประเทศไทย, โดย กุลพล พลวัน, 2535, วารสารอัยการนิเทศ, 54(1), น.79.

และค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2544 ซึ่งมีเงื่อนไขในการจ่ายค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา ตามมาตรา 20 โดยหลักเกณฑ์ในการใช้สิทธิ คือ

- (1) เป็นจำเลยที่ถูกดำเนินคดีอาญาโดยพนักงานอัยการ
- (2) ถูกคุมขังระหว่างพิจารณาคดี และ
- (3) ปรากฏหลักฐานชัดเจนว่าจำเลยมิได้เป็นผู้กระทำความผิดและมีการถอนฟ้องในระหว่างดำเนินคดี หรือปรากฏตามคำพิพากษาอันถึงที่สุดคดีนั้นว่าข้อเท็จจริงฟังเป็นที่ยุติว่าจำเลยมิได้เป็นผู้กระทำความผิดหรือการกระทำของจำเลยไม่เป็นความผิด

จากเงื่อนไขที่กล่าวมาข้างต้น มีปัญหาจำเลยในคดีอาญาไม่ได้รับการเยียวยาจากรัฐเพราะเงื่อนไขใน (3) โดยคณะกรรมการพิจารณาตีความตามตัวอักษร ไม่พิจารณาถึงข้อเท็จจริงในคดีอย่างถ่องแท้ ทำให้ผลของการพิจารณาของคณะกรรมการวินิจฉัยค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา ในคดีที่ศาลมีคำพิพากษายกฟ้องจำเลย เพราะยกประโยชน์แห่งความสงสัยให้จำเลย คำพิพากษาเช่นว่ามานี้ไม่อยู่ในเงื่อนไขที่กฎหมายให้สิทธิที่จะเรียกร้องค่าทดแทนจากรัฐได้ ทำให้จำเลยน้อยคนนักที่จะได้รับค่าทดแทนที่ต้องถูกคุมขังระหว่างการพิจารณาคดีและค่าใช้จ่ายในการต่อสู้คดีที่ต้องสูญเสียไป จำเลยบางคนต้องซื้อหาไร่แรงศาลจึงไม่อนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวระหว่างการพิจารณาคดี จำเลยบางคนศาลชั้นต้นแม้มีคำพิพากษายกฟ้อง แต่กลับต้องถูกคุมขังระหว่างการอุทธรณ์ เสมือนว่าศาลเองก็ไม่เชื่อมั่นว่าคำพิพากษาของศาลที่ยกฟ้องนั้นถูกต้องแล้ว⁵

ปัญหาของการไม่ได้รับการเยียวยาจากรัฐ เหตุเพราะการตีความกฎหมายขององค์กรที่ทำหน้าที่ในการพิจารณาค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา ซึ่งใช้ดุลพินิจในการพิจารณาจากคำพิพากษาของศาลเป็นหลัก หากศาลพิพากษายกฟ้อง เพราะจำเลยไม่ได้กระทำความผิด หรือการกระทำของจำเลยไม่เป็นความผิดเท่านั้นที่คณะกรรมการพิจารณาค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญาจะพิจารณายกค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา ตามที่กฎหมายกำหนด เช่นค่าทดแทนจากการถูกคุมขัง ค่าใช้จ่ายที่จำเป็นในการรักษาพยาบาล ค่าทดแทนกรณีที่จำเลยถึงแก่ความตายอันเนื่องมาจากการถูกดำเนินคดี ค่าขาดประโยชน์ทำมาหาได้ระหว่างถูกดำเนินคดี ค่าใช้จ่ายที่จำเป็นในการดำเนินคดี เป็นต้น

แต่ในความเป็นจริง มีคดีเป็นจำนวนน้อยนักที่ศาลจะพิพากษายกฟ้อง เนื่องจากจำเลยไม่ได้กระทำความผิด หรือการกระทำของจำเลยไม่เป็นความผิด ถ้าหลักฐานไม่ชัดเจนที่จะยืนยันพิสูจน์ความบริสุทธิ์ของจำเลยได้ จึงทำให้คดีจำนวนมากที่ศาลพิพากษายกฟ้อง ด้วยเหตุยกประโยชน์

⁵ สมชาย หอมลออ. (2556). *บทความ-ปัญหาการพิจารณาค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา*. สืบค้น 24 มีนาคม 2556, จาก www.voicefromthais.wordpress.com

แห่งความสงสัยให้จำเลย อาจเพราะมีพฤติการณ์ที่ไม่ชัดเจน หรือพยานหลักฐานไม่แน่นหนาพอ ดังนั้นพฤติการณ์ประกอบคดี หรือข้อเท็จจริงระหว่างพิจารณา โดยเฉพาะการนำสืบพยานในชั้นศาลจึงเป็นจุดสำคัญที่จะบ่งชี้ความชัดเจนของคดี ผู้พิพากษาเป็นบุคคลที่รับรู้ข้อเท็จจริงและเป็นผู้กลั่นกรองข้อเท็จจริงจนทำคำพิพากษา ย่อมจะเป็นผู้รับรู้ได้ว่าจำเลยเป็นผู้กระทำความผิดจริง หรือต้องยกประโยชน์ให้เพราะหลักฐานไม่แน่นหนาพอ แต่ยังคงต้องสงสัยว่าจำเลยไม่บริสุทธิ์ หรือแท้จริงแล้วศาลอาจเห็นว่าจำเลยน่าจะบริสุทธิ์ แต่ไม่มีหลักฐานที่ชัดเจน เช่น คดียาเสพติดที่ตำรวจบุกจับในที่เคหสถานแต่มีจำเลยบางคนที่ต้องถูกจับมาด้วยเพราะอาศัยอยู่ในเคหสถานเดียวกันแต่ไม่ได้มีส่วนในการกระทำความผิด เมื่อทำการนำสืบพยานของกลางในที่เคหสถานจึงเป็นการยากที่จะสามารถแยกแยะได้ว่าจำเลยทุกคนมีส่วนร่วมในการกระทำความผิดหรือไม่ จำเลยไม่น้อยในเหตุการณ์เหล่านี้จะถูกต้องสงสัยและจับกุมด้วย ทำให้หน่วยงานศาลซึ่งมีหน้าที่กลั่นกรองคดี เป็นผู้ชี้วัดความบริสุทธิ์แก่จำเลย อาจมีเหตุปัจจัยหลายอย่างที่ทำให้ศาลไม่สามารถพิพากษาชี้ชัดได้ว่าจำเลยบริสุทธิ์ แต่ยังคงมีมูลที่น่าเชื่อว่าจำเลยไม่ได้กระทำความผิด จนเป็นที่มาในการพิพากษาให้ยกฟ้อง โดยยกประโยชน์แห่งความสงสัยให้แก่จำเลย

คำพิพากษาดังที่กล่าวมานี้เป็นเหตุให้จำเลยหลายคดีไม่ได้รับค่าทดแทนจากพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2544 ประกอบกับการพิจารณาโดยคณะกรรมการที่ยึดถือคำพิพากษาเป็นหลักในการจ่ายค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา โดยไม่พิจารณาไปถึงข้อเท็จจริง หรือพฤติการณ์ประกอบคดีแต่อย่างใด ทำให้การเยียวยาความเสียหายแก่จำเลยที่สมควรได้รับจากรัฐไม่ได้รับความช่วยเหลือแต่อย่างใด จำเลยหลายคนต้องถูกตราหน้าจากการเป็นคนถูก หรือต้องสงสัยว่ากระทำความผิดเพราะศาลมิได้พิพากษาว่าบริสุทธิ์ เหล่านี้เป็นเหตุให้สังคมตัดสินบุคคลเหล่านี้ในทางที่เสื่อมเสีย และขาดโอกาสในการประกอบอาชีพในภายหลัง

จากการที่คณะกรรมการและศาลอุทธรณ์ยังยึดแนวการตีความว่าต้องปรากฏตามคำพิพากษาในคดีนั้นว่าข้อเท็จจริงฟังเป็นที่ยุติว่า จำเลยมิได้เป็นผู้กระทำความผิด ในลักษณะดังกล่าว จะเป็นทางให้รัฐประหยัคงงบประมาณที่จะต้องจ่ายค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญาได้เป็นจำนวนมาก เพราะแต่ละปีมีคดีที่ศาลยกฟ้องเป็นจำนวนมาก แต่ส่งผลเสียต่อบุคคลที่ถูกดำเนินคดีอาญาและได้รับผลร้ายจากการถูกดำเนินคดีอาญา โดยมีคณะกรรมการพิจารณาเป็นเครื่องมือสำคัญ ให้รัฐหลีกเลี่ยงความรับผิดชอบในการชดเชยเยียวยาให้แก่จำเลย หากคณะกรรมการที่มีหน้าที่พิจารณาค่าทดแทน หรือค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา แม้จะมีองค์คณะมากถึง 16 คน และการประชุมต้องมีกรรมการมาเข้าร่วมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของกรรมการทั้งหมดจึงจะเป็น

⁶ แหล่งเดิม.

องค์ประชุม แต่ยังคงไม่สามารถถ่วงถ่วงการกระทำของจำเลยในคดีอาญาได้ ส่งผลกระทบทำให้จำเลยในคดีอาญาที่ได้รับผลร้ายจากระบวนการยุติธรรม ไม่มีทางเข้าถึงการเยียวยาจากรัฐได้ สิทธิของจำเลยในคดีอาญา โดยเฉพาะในคดีที่สมควรได้รับค่าทดแทน หรือค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา จึงยังไม่ได้ได้รับความคุ้มครองตามเจตนารมณ์ที่กฎหมายได้ก่อให้เกิดพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2544 ได้อย่างแท้จริง ดังนั้นต้องกลับมาพิจารณาถึงองค์กรที่ทำหน้าที่ในการพิจารณาค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายของจำเลยในคดีอาญาใหม่ เพื่อแก้ไขปรับปรุงให้สอดคล้องต่อกระบวนการยุติธรรม ที่จะไม่เป็นการดำเนินงานที่ซ้ำซ้อนและเข้าถึงข้อเท็จจริงแห่งคดีได้อย่างลึกซึ้ง และมีประสิทธิภาพ ป้องกันไม่ให้จำเลยที่สมควรได้รับการเยียวยา ต้องได้รับความบอบซ้ำเพิ่มขึ้นไปอีก

ด้วยเหตุปัจจัยที่กล่าวมา จำเลยในคดีอาญาจึงใช้สิทธิร้องขอค่าทดแทน และค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญาตามพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2544 และมีปริมาณคดีที่จำเลยร้องขอใช้สิทธิตามพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2544 ตามสถิติของสำนักงานช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญา⁷ เป็นตัวชี้วัดความบกพร่องของกระบวนการยุติธรรมแล้ว ช่องทางที่จำเลยที่ศาลมีคำพิพากษาว่าจำเลยมิได้เป็นผู้กระทำความผิด และมีการถอนฟ้องในระหว่างดำเนินคดี หรือปรากฏตามคำพิพากษาอันถึงที่สุดในคดีนั้นว่าข้อเท็จจริงฟังเป็นที่ยุติว่าจำเลยมิได้เป็นผู้กระทำความผิดหรือการกระทำของจำเลยไม่เป็นความผิด มีจำเลยที่ยื่นคำขอใช้สิทธิขอรับค่าทดแทนหรือค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญาน้อยรายหากเทียบกับจำนวนคดีที่ศาลพิพากษายกฟ้องในแต่ละปี

กระบวนการเยียวยาความเสียหาย ซึ่งเกิดขึ้นภายหลังเกิดความเสียหายแล้ว จึงเป็นการไม่สมควรที่กระบวนการเยียวยาความเสียหายจะมีความบกพร่องอีก เพราะผลร้ายจะเกิดขึ้นกับจำเลยที่ต้องบอบซ้ำจากการถูกดำเนินคดีอาญาที่มีกระบวนการพิจารณาที่ผิดพลาดมาแล้ว ยังต้องถูกซ้ำเติมและสร้างบาดแผลในใจของจำเลยผู้บริสุทธิ์ซ้ำซ้อนขึ้นอีก

⁷ สถิติของสำนักงานช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญา กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2545 จนถึงปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 เดือนเมษายน มีจำนวนผู้ยื่นคำขอใช้สิทธิทั้งสิ้น 88,017 ราย แบ่งออกเป็นผู้เสียหาย 79,299 ราย จำเลย 8,716 ราย คณะกรรมการพิจารณาให้ชดเชยค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายในคดีอาญาแก่จำเลยทั้งหมดจำนวน 2,098 ราย มีคำสั่งไม่จ่ายเป็นจำนวน 5,701 ราย

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาระบบการจ่ายค่าทดแทน และค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา ตามพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหายและค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2544
2. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาขององค์กรที่ทำหน้าที่พิจารณาจ่ายค่าทดแทน และค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา ตามพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหายและค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2544
3. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบขององค์กรที่ทำหน้าที่วินิจฉัยการจ่ายค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญาตามกฎหมายต่างประเทศ
4. เพื่อศึกษาแนวทางการทางกฎหมายในการแก้ไขพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหายและค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2544 เกี่ยวกับองค์กรที่ควรทำหน้าที่ในการพิจารณาจ่ายค่าทดแทนและค่าเสียหายแก่จำเลยในคดีอาญา เพื่อให้เกิดความถูกต้องเหมาะสม ให้มีประสิทธิภาพตามเจตนารมณ์ของกฎหมายอย่างแท้จริง

1.3 สมมติฐานของการศึกษา

ตามพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหายและค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2544 ตามมาตรา 7 ให้มี “คณะกรรมการพิจารณาค่าตอบแทนผู้เสียหายและค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา” ทำหน้าที่ตามมาตรา 8 ในการพิจารณาการจ่ายค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา ตามพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหายและค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2544 โดยกำหนดให้คณะกรรมการเป็นผู้พิจารณาว่าจำเลยสมควรได้รับค่าทดแทน และค่าใช้จ่ายในคดีอาญา เพื่อเยียวยาความเสียหายหรือไม่ ผู้วิจัยจะทำการศึกษากององค์กรที่ทำหน้าที่ในการพิจารณาตามแบบอย่างกฎหมายเยอรมันที่ให้ศาลทำหน้าที่ในการพิจารณาสั่งจ่ายค่าทดแทนแก่จำเลยผู้บริสุทธิ์ โดยให้ศาลที่มีคำพิพากษายกฟ้อง หรืออนุญาตให้พนักงานอัยการถอนฟ้อง เป็นศาลที่ทำหน้าที่พิจารณาสั่งจ่ายค่าทดแทน คำสั่งในการพิจารณาสีทธิให้เป็นส่วนหนึ่งในคำพิพากษาหรือคำตัดสิน และจำเลยไม่ต้องยื่นคำร้องเพื่อขอให้คณะกรรมการพิจารณาสีทธิ แต่ยื่นคำร้องเพื่อให้คณะกรรมการกำหนดค่าทดแทนที่จำเลยจะได้รับเป็นเงินจำนวนเท่าไรตามเงื่อนไขของพระราชบัญญัติ ค่าตอบแทนผู้เสียหายและค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2544

1.4 ขอบเขตการศึกษา

เพื่อหามาตรการทางกฎหมายในการแก้ปัญหาองค์กรที่ทำหน้าที่พิจารณาสั่งจ่ายค่าทดแทน และค่าเสียหายแก่จำเลยในคดีอาญา ตามพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหายและค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2544 โดยมุ่งศึกษาเฉพาะองค์กรผู้มีอำนาจสั่งจ่ายค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา ตามพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหายและค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2544 ตามหลักการเหตุผล ที่มาและโครงสร้างของพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหายและค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2544 ในการเยียวยาจำเลยที่ได้รับผลร้ายจากกระบวนการพิจารณาคดีที่ผิดพลาด ตลอดจนแนวคิดกฎหมายต่างประเทศ และองค์กรที่ทำหน้าที่พิจารณาจ่ายค่าทดแทนตามกฎหมายต่างประเทศ เช่น ประเทศฝรั่งเศส ประเทศญี่ปุ่น ประเทศเยอรมัน เป็นต้น

1.5 วิธีกรวิจัย

เป็นการศึกษาวิจัยเอกสาร (Document Reurch) โดยทำการศึกษาค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลจากตำราภาษาไทย ภาษาอังกฤษ วารสาร บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งของไทยและต่างประเทศ รัฐธรรมนูญ คำพิพากษาของศาล และระเบียบปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง วิทยานิพนธ์ บทสัมภาษณ์ผู้มีส่วนในการพิจารณาค่าขอ สติคดีและกระบวนการดำเนินงานของกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ตลอดจนการศึกษาเปรียบเทียบกับองค์กรที่มีหน้าที่ในการพิจารณา ระบบการจ่ายค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา และหลักเกณฑ์ในการพิจารณาจ่ายค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญาในต่างประเทศ เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์และสรุปปัญหาในการวินิจฉัย เพื่อหาข้อเสนอแนะต่อไป

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา

1. ทำให้ทราบถึงระบบการจ่ายค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญาตามพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหายและค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2544
2. ทำให้ทราบถึงปัญหาองค์กรที่ทำหน้าที่พิจารณาจ่ายค่าทดแทน และค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา ตามพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหายและค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2544
3. ทำให้ทราบถึงองค์กรที่ทำหน้าที่วินิจฉัยการจ่ายค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญาตามกฎหมายต่างประเทศ

4. เพื่อนำผลการศึกษามาปรับปรุง แก้ไข หาแนวทางในการสร้างมาตรการทางกฎหมายในการแก้ไขพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหายและค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2544 เกี่ยวกับองค์กรที่ควรทำหน้าที่ในการพิจารณาจ่ายค่าทดแทนและค่าเสียหายแก่จำเลยในคดีอาญา เพื่อให้เกิดความถูกต้องเหมาะสม ให้มีประสิทธิภาพตามเจตนารมณ์ของกฎหมายอย่างแท้จริง